

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 1P/52/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5624201478
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Podhorcová
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2024:5624201478.2

Uznesenie

Okresný súd Liptovský Mikuláš vo veci starostlivosti o maloletého A. B., nar. X. X. XXXX, bytom ako matka, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, so sídlom M. M. Hodžu 1784/30, Liptovský Mikuláš, IČO: 30 794 536, dieťa matky C. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom D. XXXX, E. A., a otca E. B., nar. XX. X. XXXX, trvale bytom D. B. XXX/X, F., G. E. A., v konaní o návrhu otca na zmenu osobnej starostlivosti k maloletému A. B., o nariadení neodkladného opatrenia, takto

rozhodol:

Súd nariaďuje neodkladné opatrenie:

Matka je povinná odovzdať maloletého A. B., nar. X. X. XXXX, do starostlivosti otca E. B., nar. XX. X. XXXX, na čas do právoplatného skončenia konania vo veci samej, vedeného na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 1P/52/2024.

odôvodnenie:

1. Otec maloletého A. B., podal dňa 4. 4. 2024 na Okresný súd Liptovský Mikuláš návrh na zmenu osobnej starostlivosti k maloletému. Dňa 12. 4. 2024 doručil súdu návrh na nariadenie neodkladného opatrenia v zmysle ustanovenia § 367 Civilného mimosporového poriadku. Ako dôvod podaných návrhov otec uviedol, že matka starostlivosť o maloletého nevláda. Pracuje v trinásťhodinových zmenách, nemá čas sa synovi venovať, neučí sa s ním, nekontroluje ho. V škole dostáva množiace sa poznámky pre zlé správanie a neplnenie si školských povinností. Poukázal na to, že syn trávi čas len na telefóne a nechodí von. U neho má vytvorené podmienky, chce sa o syna starať. Chodia spolu do lesa, učia sa spolu. Uviedol, že býva v rodinnom dome svojich rodičov a má k dispozícii dve izby, kuchyňu a príslušenstvo. Syn má vybavený pracovný kútik a lôžko. Dokáže variť, prať, upratovať a ovláda všetky domáce práce. Nemá stálu prácu, privyrába si brigádnicke, má mesačne k dispozícii aj 500 eur i viac. So starostlivosťou mu vedia pomôcť jeho rodičia, prípadne sestra, ktorí bývajú v tom istom dome. K návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia priložil správy zo školy, výpisy z Edupage, hodnotenie triednej učiteľky syna. Rodičia boli pakovane upozorňovaní na nevhodné správanie maloletého v rámci vyučovacieho procesu i na nedostatky pri vypracovaní domácich úloh. Z hodnotiacej správy mal. A. B. jeho triednou učiteľkou mal súd zistené, že maloletý dňa 16. 11. 2023 absolvoval špeciálno-pedagogické a psychologické vyšetrenie, zo záverov ktorého vyplýva, že ide o žiaka s intelektovými výkonmi v pásme podpriemeru, má poruchu pozornosti a aktivity, je motoricky neobratný, má oslabenú jemnú motoriku, narušenú sluchovú diferenciaciu, analýzu a syntézu, vizuálnu diferenciaciu a nevyhradenú lateralitu. Vzhľadom na závery z diagnostického vyšetrenia boli prijaté podporné opatrenia a s A. začala jedenkrát do týždňa pracovať školská psychologička, v rámci telesnej výchovy, kde zabezpečuje činnosti na rozvoj pohybovej schopnosti, rozvíja a pozitívne pôsobí na zníženú motorickú obratnosť maloletého, podieľa sa na rozvoji jeho zmyslového vnímania, ale aj komunikačnej schopnosti a sebaobsluhy, prípadne so žiakom rieši výchovné problémy, ktoré vznikajú počas vyučovacieho procesu. Maloletému bol pridelený i asistent učiteľa na 2 hodiny slovenského jazyka a 2 hodiny matematiky. Školská psychologička ohodnotila maloletého A. ako žiaka, ktorý je na hodinách angličtiny nesústredený, pokiaľ nie je nabádaný ku práci,

nepracuje. Pri práci odbieha od témy, chce aby sa psychologička prispôsobila jeho požiadavkám, a keď sa mu nevyhoví, nahnevá sa a odmieta pracovať. Veľmi rýchlo sa unaví a nevydrží dlho pri jednej činnosti. Počas vyučovacieho procesu na seba nevhodným spôsobom upozorňuje, býva vulgárny. Počas práce na iných hodinách sú dni, kedy pracuje bez problémov, zapája sa do aktivít a prejavuje z nich radosť. Často však nevie svoje emócie ovládať, vykrikuje a nedá možnosť vyjadriť sa spolužiakom. Pri upozornení učiteľom na jeho nevhodné správanie odvráva, smeje sa, robí grimasy, učiteľom často tyká. Hovorí: „Nestaraj sa do mňa, ja si budem robiť, čo chcem, hovor si, čo chceš, mojej maminke to jedno, čo píšeš na edupage...“. Sú dni, kedy už ráno po príchode do školy prejavuje nervozitu, hádže vecami, búcha pri prezliekaní skrinkou, do všetkého, čo mu stojí v ceste kopne, vrátane žiakov.

2. Dňa 17. 4. 2024 doručil kolízny opatrovník - Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, správu z prešetrenia pomerov v rodine maloletého, v ktorej uvádza, že terénne pracovníčky mali veľký problém skontaktovať sa s matkou maloletého, keďže im opakovane nedvíhala telefón. Telefonický rozhovor s matkou sa uskutočnil až pri návšteve otca, ktorý matku kontaktoval zo svojho telefónu. Matka uviedla, že sa o syna stará. Podľa nej má syn všetko, čo potrebuje, a zmenu starostlivosti nepripustila. Počas šetrenia pomerov v domácnosti matky bolo zistené, že matka býva v nájomnom byte, ktorý pozostáva z väčšej miestnosti s kuchynským kútom, kde je umiestnená veľká posteľ. Tam spáva jej dospelá dcéra A. B. s jej asi dvojročnou dcérou a údajne niekedy aj jej priateľ. Matka s maloletým A. obýva izbu, kde sú dve postele. Byt je zaprataný vecami. Kopy oblečenia sú v regáloch a pri jednej stene je navrhšená kopa igelitových vriec a tašiek s oblečením. V čase návštevy terénnych pracovníčok bol v byte neporiadok. Sestra maloletého uviedla, že matka pracuje v spoločnosti A. E., D. H. I. D., E. A. v zmennej prevádzke, niekedy aj počas víkendov, krátky a dlhý týždeň. Keď je matka v práci, A. ráno vodí do školy, a poobede ho vyzdvihuje sestra alebo jej priateľ, niekedy otec. A. je žiakom prvej triedy Základnej školy G. J. E. A.. Na vyučovaní potrebuje individuálny prístup a pomoc učiteľky alebo asistentky. Záujmové krúžky nenavštevuje. Jeho pediatričkou je MUDr. I.. Navštevuje aj detského neurológa. Otec E. B. býva v dome svojich rodičov. V suteréne má upravenú jednu izbu, kuchyňu a príslušenstvo. Byt je zariadený nevyhnutným nábytkom. A. má u otca vlastné lôžko a priestor na hranie. Otec uviedol, že jeho náklady na bývanie predstavujú poplatok za elektriku vo výške 85 eur mesačne. Čo sa týka príjmov, otec uviedol, že si dokáže brigádnicky mesačne zarobiť 500 eur a viac. Má prísľub trvalej práce. Otec sa počas šetrenia pomerov v jeho domácnosti vyjadril, že sa v celom rozsahu pridrižiava svojich tvrdení uvedených v návrhu. Znovu poukázal na to, že má pre syna vytvorené vhodné podmienky, chce poskytovať starostlivosť synovi on, pretože jeho matka to nezvláda. Už teraz s ním často trávi čas, syn chodíva k nemu aj na tri, štyri dni a trávia čas aktívne. Kolízny opatrovník vyjadril v závere svojej správy presvedčenie, že do rozhodnutia vo veci samej bude priestor na preverenie starostlivosti otca o maloletého, či dokáže dieťaťu zabezpečiť systematickú starostlivosť, či nastane zmena správania u maloletého v školskom prostredí.

3. Podľa § 360 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

4. Podľa § 367 ods. 1 CMP, neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby ten, kto má maloletého pri sebe, maloletého dočasne odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

5. Podľa § 367 ods. 2 CMP, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodne súd najneskôr do siedmich dní od doručenia návrhu. V tejto lehote súd uznesenie vyhotoví.

6. Podľa § 367 ods. 3 CMP, uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia je vykonateľné vyhlásením; ak sa nevyhlasuje, je vykonateľné, len čo bolo vyhotovené.

7. Podľa § 367 ods. 4 CMP, uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia súd môže doručiť účastníkom až pri uskutočnení jeho výkonu, ak je predpoklad, že by bol výkon rozhodnutia inak zmarený. Účastníkom, ktorí neboli prítomní pri výkone uznesenia, doručí súd uznesenie spolu so zápisnicou o priebehu výkonu dodatočne.

8. Podľa § 2 ods. 1 a 2 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor

vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania (ďalej len „účastník“) a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

9. Podľa § 324 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

10. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

11. Podľa § 326 ods. 1 a 2 CSP, v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby podľa § 132 uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana, a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha. K návrhu musí navrhovateľ pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva.

12. Podľa § 329 ods. 1 prvá veta CSP, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania.

13. Podľa § 329 ods. 2 CSP, pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

14. Podľa § 330 ods. 1 a 2 CSP, súd môže určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas. Ak to povaha veci pripúšťa, súd môže nariadiť neodkladné opatrenie, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej.

15. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „ZR“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

16. V zmysle § 329 ods. 2 CSP je pre neodkladné opatrenie rozhodujúci stav v čase vydania tohto uznesenia. Ku dňu podania návrhu a ku dňu vydania tohto uznesenia sa maloleté dieťa nachádza v prevažnej miere v dispozičnej sfére matky. Vyššie citovanými zákonnými ustanoveniami je možné rýchlo a pružne riešiť situáciu, ktorá vyžaduje okamžitý zásah súdu. Pre nariadenie neodkladného opatrenia je nevyhnutná potreba bezodkladnej úpravy pomerov účastníkov. Posúdenie, či a kedy je takáto potreba daná, je ponechaná na úvahu súdu. Okrem toho je základným zákonným predpokladom nariadenia neodkladného opatrenia aj hodnoverným spôsobom osvedčená dôvodnosť a trvanie uplatneného nároku, ktorému sa má súdom poskytnúť neodkladná ochrana. Neodkladné opatrenie si teda vyžaduje naliehavosť takéhoto opatrenia, osvedčenie danosti práva a nevyhnutnosť potreby takejto úpravy. Vzhľadom na účel a podstatu neodkladného opatrenia je rozsah dokazovania, na rozdiel od konaní vo veci samej, značne zúžený. Povinnosť tvrdenia, dôkazná povinnosť a dôkazné bremeno v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia spočívajú najmä v povinnosti aspoň osvedčiť tvrdené skutočnosti. Táto povinnosť zaražuje výlučne navrhovateľa.

17. V konaní vo veciach starostlivosti o maloleté deti je účelom neodkladného opatrenia v prvom rade ochrana maloletých. Záujem maloletého dieťaťa je vždy prvoradý (čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa,

čl. 24 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie). Pri vyhodnocovaní návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia sa súd oboznámil s pripojenými spismi Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp. zn. 1P/38/2021 (rozvodové konanie), 1P/118/2023 (zvýšenie výživného), a s predloženými listinnými dôkazmi. Z obsahu spisu sp. zn. 1P/38/2021 mal súd preukázané, že manželstvo rodičov bolo rozvedené rozsudkom zo dňa 20. 7. 2021. Maloletý bol na základe rodičovskej dohody zverený do osobnej starostlivosti matky a otec bol zaviazaný prispievať na jeho výživu sumou 50 eur mesačne. Rozsudkom sp. zn. 1P/118/2023 zo dňa 26. 10. 2023 bola schválená rodičovská dohoda o zvýšení výživného na sumu 150 eur mesačne počnúc od 1. 11. 2023.

18. Z aktuálneho návrhu na zmenu osobnej starostlivosti a z návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyplýva záujem otca o nápravu stavu starostlivosti o syna.

19. Zo správy školy vyplýva, že správanie maloletého A. v školskom prostredí sa vymyká správaniu bežného dieťaťa v rámci vyučovacieho procesu. Maloletý A. má problém s autoritami ako sú učitelia, vychovávatelia, neadekvátne správanie má i v kontakte so svojimi rovesníkmi. Opakovane porušuje svojím správaním základné pravidlá a povinnosti žiaka, jeho príprava na vyučovanie je nedostatočná. Matka bola školou upozorňovaná i na neskoré vyzdvihovanie maloletého zo školy. Z hodnotiacej správy žiaka vyplýva, že potrebuje individuálny prístup, preto boli v rámci vyučovacieho procesu prijaté podporné opatrenia. S A. pracuje školská psychologička, pridelený mu bol i asistent pri vyučovaní.

20. Vzhľadom na preukázaný aktuálny skutkový stav, súd považuje návrh otca v danom štádiu za dostatočne osvedčený. Na základe doposiaľ zadovážených dôkazov, v rozsahu nevyhnutne potrebnom pre rozhodnutie o neodkladnom opatrení, súd dospel k záveru, že v danej veci sú splnené zákonné predpoklady pre jeho nariadenie. Ochrana záujmov maloletého dieťaťa si vyžaduje úpravu formou neodkladného opatrenia, pokiaľ nedôjde k rozhodnutiu súdu vo veci samej. Je v záujme maloletého, aby bola zabezpečená jeho starostlivosť, výchova a vzdelávanie v podnetnom prostredí, akým sa javí byť v tomto štádiu viac prostredie otca. Preukázané bolo, že aktuálne vykazuje správanie a školské výsledky maloletého nedostatky, na ktoré opakovane škola upozorňuje, avšak bez efektívnej spätnej väzby a adekvátnej nápravy. Otec poukazuje na nedostatočný prístup matky k výchove i vzdelávaniu syna, a prezentuje snahu o nápravu. Kolízny opatrovník nezistil nedostatky u otca, ani žiadne prekážky, ktoré by bránili v poskytnutí príležitosti, aby preukázal spôsobilosť zjednať nápravu, najmä z pohľadu žiaducej korekcie správania dieťaťa, jeho vzdelávacích výsledkov, sociálnej interakcie. Rešpektujúc citové väzby a vývinové potreby dieťaťa, nariadil súd neodkladné opatrenie, ktorým sa dočasne, do rozhodnutia vo veci samej, odovzdáva maloletý do starostlivosti otca, ku ktorému má vytvorenú pozitívnu väzbu a je zvyknutý na prostredie u neho. Súd záverom zdôrazňuje, že odovzdanie maloletého do starostlivosti otca je opatrením dočasného charakteru, a to len do rozhodnutia vo veci samej. V rámci konania súd vykoná potrebné dokazovanie, bude skúmať mieru nápravy pomerov rodiny, najmä maloletého, a následne po vyhodnotení všetkých zadovážených dôkazov rozhodne v súlade so záujmami dieťaťa. V tomto režime dočasného charakteru, kedy je matka povinná odovzdať syna do starostlivosti otca, súd súčasne zdôrazňuje, že kontakt dieťaťa s matkou by mal byť popri tom v rovnovážnej miere udržiavaný, aby sa zachovalo a rozvíjalo ich vzájomné citové puto. Matkine rodičovské práva a povinnosti ostávajú zachované, a je nanajvyš potrebné, aby rodičia udržiavali medzi sebou korektnú a účelnú komunikáciu týkajúcu sa starostlivosti o ich spoločné dieťa.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa doručenia na Okresnom súde Liptovský Mikuláš (písomne v štyroch vyhotoveniach). Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359, § 362 ods. 1 CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). (§ 363 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

a) neboli splnené procesné podmienky,

- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 1, 2 CMP).

Uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia je vykonateľné vyhlásením; ak sa nevyhlasuje, je vykonateľné, len čo bolo vyhotovené (§ 367 ods. 3 CMP).